

universitātes avīze

OTRDIENA,
5. NOVEMBRIS
2002. GADS

Latvijas Universitātes izdevums (iznāk kopš 25.09.1922.)

№5

jaunumi

mūs sveic

Bagāti ar mūsdienīgu lasītavu

Liela svētku diena LU Bibliotēkai bija 25. septembrī. Arī divām Universitātes fakultātēm, kuras atrodas Visvalža ielā 4a – Filoloģijas un Moderno valodu fakultātei.

Visupirms – Humanitārās lasītavas atklāšana. Līdz šim daļa šīs literatūras atradās

nepiemērotās telpās K. Valdemāra ielā, bet tagad pārvietota uz jauno mitni. Humanitārā lasītava atrodas tajā pašā ēkā, kur attiecīgā novirziena fakultātes, radot ērtības gan studentiem, gan pasniedzējiem. Jaunajā lasītavā labi darba apstākļi radīti gan lasītājiem, gan darbiniekiem. Tā ir skaisti un gaumīgi iekārto-

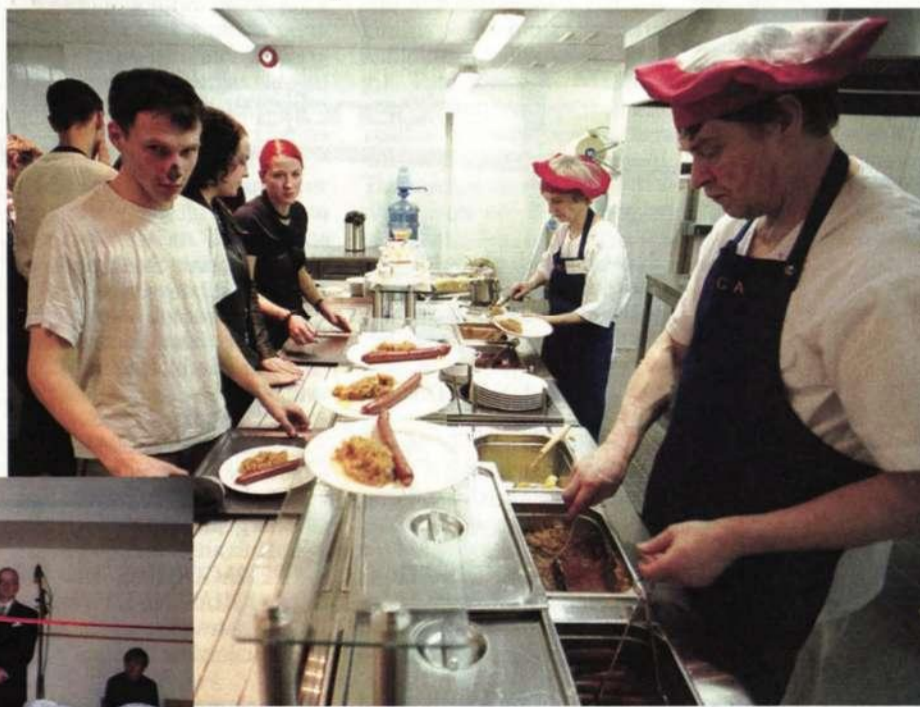
ta, apgādāta ar modernām informācijas tehnoloģijām. Lasītavas atklāšanā runāja LU Bibliotēkas direktors Gunārs Mangulis, uzsverot, ka bibliotēku misija izsenis ir bijusi uzturēt intelektuālo potenciālu un ka svarīga ir jaunās lasītavas aprikošana ar informācijas tehnoloģijām. Lasītājus šeit gaida brīvpieejas fondi.

Jauki mēbelēto telpu kopplatība ir aptuveni 600 kvadrātmetru. Ja ņem vērā, ka Humanitārās bibliotēkas platība K.Valdemāra ielā ir apmēram 1000 kvadrātmetru, tad kopumā tā ir vislielākā filiāle LU Bibliotēkā. Jaunajā lasītavā iespējams iekārtot 60 datorvietas.

2. lpp. ▶

Labu apetīti!

Lietai pelēkajā 1. novembra pēcpusdienā LU galvenās ēkas pagrabstāvā valdīja saulaini gaiša noskaņa – ar svinīgām rektora profesora Ivara Lāča, jauno “ēdinātāju” – Somijas firmas “Amica” – pārstāvju un LU Studentu padomes priekšsēdētāja Jāņa Palkavnieka runām, sarkanās lentes pārgriešanu, simbolisku žurku aizdzišanu, priecīgām dziesmām un varen gardu mielošanos ar skābiem kāpostiem, desiņām un alu beidzot tika atklāta ilgi gaidītā Universitātes ēdnīca Raiņa bulvārī 19.

Ēdnīcas atklāšanā katrs students *na haļavu* varēja iekost šķovētus kāpostus ar medniekdesiņu. Žurkām jaunajā ēdnīcā grūti laiki pienākuši, tās pie ēdiena varēs tikt tikai maskējušās par studentu

2. lpp. ▶

Šajā numurā:

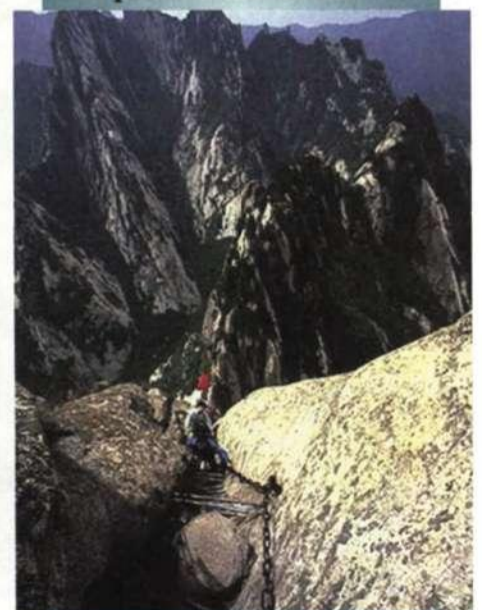
“Patiesībā viņi pastarpināti iekodē informāciju, kas vajadzīga, lai attiecīgās tautas cilvēku apziņā “ievietotu” kādu sev izdevīgu lēmumu,” tā asoc. prof. Malgožata Račevska par lektoriem no Krievijas

- 9. lpp.

Politologi vēlas maksimumu

- 4. lpp.

Par pasaules svētvietām

Hua Shan svētais kalns – svētceļotāja kalnā kāpšana Ķīnā

- 6. lpp.

Bagāti ar mūsdienīgu lasītavu

◀ 1. lpp.

Būs iespēja pieslēgties kopkatalogam, izmantot datu bāzes un vairāk nekā 5000 elektronisko žurnālu. Grāmatu fondu veido 42 000 sējumu, kopā no abām fakultātēm varētu būt vairāk nekā 2000 lasītāju – studentu. Lasītavai ir trīs zāles, un

būs vēl viena. Daudzi Bibliotēkas darbinieki strādāja pie jaunās lasitavas iekārtošanas, nežēlojot brīvās stundas: kārtot ja un inventarizēja, lai jau otrajā dienā pēc atklāšanas varētu ierasties lasītāji. Īpašs paldies direktora vietniecei Elvirai Vēverei un Humanitārās bibliotēkas

vadītājai Olgai Billerei.

Lai tiktu pie šādas lasitavas, bija vajadzīgs darbs gada garumā un LU vadības gādība. Katru gadu kādā no LU Bibliotēkas 15 filiālēm tiek atvērta jauna lasitava un piešķirts prāvs finansējums informācijas resursu iegādei. LU direktors Atis Peiča kungs sacīja paldies visiem, kuri veikuši lielo darbu, savukārt no Latvijas Nacionālās bibliotēkas sveicienus atnesa tās direktors Andris Vilks: "Novēlu, lai šeit būtu literatūras un mācību saistība, lai tās ideāli papildinātu viena otru!"

Moderno valodu fakultātes dekāne I.Kramiņa un Filoloģijas fakultātes dekāne J. Kursīte puda prieku, ka nu filologiem ir pašiem sava bibliotēka. Tajā jau ienākuši divi dāvinājumi: ļoti vērtīgas vārdnīcas no Krievijas vēstniecības, kā arī 14 kastes ar trimdas literatūru – Kultūras fonda sūtījums.

Tajā pašā dienā notika sūtiem vēlti pasākumi. Tika rezumēti folkloras zinātniskās ekspedīcijas darba rezultāti "Alsunga – 2002".

Svētku viesi aplūkoja izstādi "Alsunga fotogrāfijās" – neskaitāmus fotoattēlus par studentu šisvasaras ekspedīcijas laikā redzēto, kā arī Alsungā iegūtās etnogrāfiskās kolekcijas izstādi: kokles, pūralādes, suitu litra mēru, pūralāžu apkalumus, cimdus, senus darbarikus, traukus, oriģinālas skulptūriņas.

Jau kopš 1996. gada topošie sociologi, filozofi un folkloristi dodas novadu ekspedīcijās. Folkloristi tajās brauc jau trešo reizi. Arī šovasar brauca, pētīja un secināja: var runāt par īpašu Alsungas identitāti. Ar saviem iespaidiem suitu novadā iepazīstināja paši studenti: par viņu ieraudzītajām senajām zīmēm, par suitu dāsnumu, dāvājot sadzīves priekšmetus.

Profesorei Janīnai Kursītei tika krāšņa suitu villaine. Slavenās suitu sievas ar savu dziesmu garu un vitalitāti piepildīja visu lasitavas telpu.

Par sensāciju kļuva maskavietes Svetlanas Rīfanovas uzstāšanās labā latviešu valodā. Viņa ir ieinteresējusies par Latviju, tapušas arī vairākas publikācijas. Interese par latviešu valodas mācīšanos esot arī Pēterburgā.

Alsunga – viens no etnogrāfiski iezīmīgākajiem Latvijas novadiem, kurā ir izdevies saglabāt senatni. Suiti ar savu spīvumu un lepnumu manifestē mūsu nacionālā rakstura spilgtākās izpausmes.

LU Bibliotēka saziņā ar LU Filoloģijas fakultāti un LU Moderno valodu fakultāti jaunās lasitavas telpās sarīkojumus rīkos regulāri.

VĪJA APINĪTE

Labu apetīti!

◀ 1. lpp.

Tas, ka Filoloģijas un Moderno valodu fakultāšu telpās vecās ēdnīcas vietā izbūvēta jauna lasitava, nenozīmē, ka studentiem tur nav kur ēst. Tur var ieturēties šajā svaigi izremontētajā ēdnīcā

Ekonomikas fakultātes ēdnīca izceļas ar mēbeļu un ēdamzāļu dažādību. Atkarībā no noskaņojuma var izvēlēties kādu no 6 zālēm, vai apmesties infimā nišā uz mikstiem sarkaniem ķebļiņiem

mūs sveic

◀ 1. lpp.

Nožēloju, ka nevarēju piedalīties 80 gadu jubilejas svinībās – biju mazliet sasirdzis, tādēļ vēlos nosūtīt kaut dažus novēlotus sveiciens vārdus.

Nav īpaši jācenšas, lai pierādītu t. s. "mazās preses" lomu, nozīmi un izcilo vietu katras universitātes dzīvē. Jo – tā ir vistuvāk, tā ir visciešāk klāt, tā pārdzīvo visdziļāk un priecājas visgaišāk. Tā ir savēja.

No visas sirds novēlu Latvijas Zinātņu akadēmijas vārdā un arī savā vārdā (matrikulas numurs No 51506) "Universitātes Avīzei" un tās galvenajai redaktorei cien. Ilzei Brinkmanei turpmākajos gados pēc jubilejas augstu turēt

studentiskās un akadēmiskās tradīcijas, modināt un mudināt savus lasītājus garīgai pilnveidei, kā tas nākas mūsu *Alma mater*.

Vivat, crescat, floreat Universitas Latviensis in saecula saeculorum!

Cieņā un sirsnībā

Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents profesors
JĀNIS STRADIŅŠ

stipendija

Sveicam LU studentus un maģistrantus, kuri ir uzvarējuši stipendiju konkursā 2002./03.m.g. 1. semestrī:

FIZIKAS UN MATEMĀTIKAS FAKULTĀTE
maģistrantus – Vasiliju Kravcevu; Aleksandru Zeļenkovu; Aiju Kanaševicu; Romānu Kasperoviču;

KĪMIJAS FAKULTĀTE
studenti – Sarmīti Katkeviču; maģistrantes – Artu Blumbergu; Kristīni Edolfu;

EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
studentus – Jeļenu Veršīnu; Arni Praudiņu; Nadeždu

Krestjancevu; Svetlanu Kočubeju;
maģistrantus – Artūru Prauliņu; Irinu Dumu; Normundu Zviedri; Kristīni Jefimovu;

MEDICĪNAS FAKULTĀTE
studentus – Jeļizavetu Sjaksti; Sergeju Isajevu;

PEDAGOGIJAS UN PSIHOLĒGIJAS INSTITUTE
maģistrantes – Astru Skrūzkalni; Daci Vilciņu.

Konkursu sponsorējuši: a/s "DATT", a/s "SWH Rīga", va/s "Latvijas dzelzceļš", Rīgas Laķu un krāsu rūpnīca, a/s

"Grindeks", BDO Invest – Rīga, AKB "Baltijas Tranzītu banka".

LIF mērķprogramma
"Izglītībai, zinātnei un kultūrai"

Informācijas precizējums par M. Petkeviča piemiņas stipendiju

"UA" Nr. 4 varat lasīt informāciju par pieteikšanās kārtību. Precizējums – 2002. gadā stipendijas naudas fonds ir Ls 11 500; maģistra studiju līmenī – 15 stipendijas.

Baltvācu vēsturnieku atbalstītājs

Leonīds Arbuzovs
(1882 - 1951)

Leonīds Aleksandrs Nikolajs Arbuzovs dzimis 1882. gada 31. oktobrī Bauskā, pārvācojušos vietējā skolotāja vēsturnieka un vēlākā "Livlandisches Urkundenbuch" izdevēja Leonīda un viņa sievas Olgas ģimenē kā vecākais dēls. Izglītību L. Arbuzovs ieguva H. fon Elca privātgimnāzijā un Rīgas pilsētas ģimnāzijā, kuru pabeidza 1902. gadā. Tajā pašā gadā viņš iestājās Tērbatas universitātes Teoloģijas fakultātē, bet jau 1903. gadā sāka interesēties par vēsturi un apmeklēja lekcijas par Baltijas vēsturi, historiogrāfiju, arheoloģiju un paleogrāfiju. 1906. gadā L. Arbuzovs pabeidza Tērbatas universitāti ar *can. theol.* grādu un pēc tam pie Kurzemes konsistorijas nolika pārbaudījumus *pro venia et promissio*. Pieaugot interesei par vēsturi, L. Arbuzovs 1906. gadā devās uz Gētingenas universitāti, kur līdz 1909. gadam studēja vēsturi. Studijas noslēdzās ar disertāciju "Die Beziehungen des Deutschen Ordens zum Ablasshandel seit dem 15. Jahrhundert", un viņš ieguva *Dr. phil. summa cum laude* grādu. Tomēr L. Arbuzovs uzskatīja, ka vēl nav sasniegtas nepieciešamās zināšanas un no 1909. līdz 1910. gadam tur-

pināja studijas Berlīnes universitātē, vienlaicīgi kā brīvprātīgais strādājot Berlīnes arheoloģijas un Vācu folkloras muzejos. 1910. gadā, lai paplašinātu redzeslokus, L. Arbuzovs apmeklēja arheoloģijas muzejus Kopenhāgenā, Stokholmā, Helsingforsā un strādāja Upsalas universitātes bibliotēkā.

Sākot ar 1910. gadu, L. Arbuzovs, atgriezies Latvijā, sāka aktīvi nodarboties ar Latvijas vēstures pētniecību, bija Rīgas Vēstures un senatnes pētnieku

1. jūlijā L. Arbuzovu apstiprināja par vēstures profesoru.

1923. gadā L. Arbuzovu komandēja uz Karalauču valsts arhīvu, bet 1926. un 1927. gadā – uz Vatikāna arhīvu Romā. Tur profesors turpināja strādāt arī 1928. un 1929. gadā.

L. Arbuzova zinātniskās intereses skāra galvenokārt Latvijas vēstures periodu līdz Ziemeļu karam. Būdam spīgti izteikts baltvācu vēsturnieku koncepciju atbalstītājs, viņš interesējās par Livonijas un

vēstures dokumentu apzināšanā Eiropas arhīvos, to publicēšanā, tulkošanā un popularizēšanā. Viņa zinātnisko mantojumu veido vairāk nekā simts publikāciju, galvenokārt vācu valodā, par Livonijas vēsturi, landtāgiem un muižniecību, kuru zinātniskā vērtība šodien ir visai apšaubāma.

L. Arbuzova bijušie studenti atceras viņu kā zinošu, eksāmenos ļoti prasīgu pedagogu, bet vienlaicīgi kā cilvēku ar nievājošu attieksmi gan pret latviešu tautības studentiem, gan pret nacionālo Latvijas vēsturi un kultūru. 20. – 30. gados, veidojoties nacionālajai Latvijas vēsturei, sabiedrība un vēsturnieki visai asi reaģēja uz citādiem viedokļiem par sabiedrības attīstību Latvijā. Nemot vērā minēto, nav brīnums, ka Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātes mācībspēku vidū L. Arbuzovam bija spēcīga opozīcija. 1936. gadā profesors F. Balodis panāca viņa aiziešanu no Latvijas Universitātes. L. Arbuzovs pārgāja strādāt uz Herdera institūtu, kas šajā laikā bija vācu minoritātes galvenā zinātniskā iestāde Latvijā.

1939. gadā kopā ar citiem baltvāciešiem viņš atstāja Latviju un no 1941. līdz 1945. gadam bija vēstures profesors Poznaņas (Poznaņas) universitātē Polijā, vienlaicīgi kā vieslektors

no 1942. līdz 1944. gadam lasot lekcijas Latvijas Universitātē. Pēc 1945. gada L. Arbuzovs strādāja Gētingenas universitātē par viduslaiku un jaunāko laiku vēstures lektoru. Profesors miris 1951. gada 16. februārī Gētingenā, kur arī apglabāts.

Profesora L. Arbuzova galvenais ieguldījums Latvijas vēstures zinātnē attīstībā bija vēsturisko dokumentu apzināšana un publicēšana, kā arī jauno vēsturnieku kadru sagatavošana.

ERIKS SĀRTS,

Latvijas Universitātes Bibliotēka

"L. Arbuzovs pārgāja strādāt uz Herdera institūtu, kas šajā laikā bija vācu minoritātes galvenā zinātniskā iestāde Latvijā."

biedrības sekretārs un, sākot ar 1911. gadu, turpināja tēva uzsāktu dokumentu krājuma "Livlandisches Urkundenbuch" un "Akten und Reccesse der Livlandischen Standetage" izdošanu.

Dibinoties Latvijas Universitātei, L. Arbuzovs bija viens no tiem nedaudzajiem zinātniekiem vēsturniekiem, kuri atradās Latvijā. Viņš bija viens no pirmajiem, kuru 1919. gada 17. septembrī uzaicināja strādāt par stundu docentu Filoloģijas un filozofijas fakultātē, bet drīz pēc tam – par vēstures docentu un vecāko docentu. 1922. gada

Rīgas vēsturi, reformāciju Baltijā, Indriķa hroniku, vācu pārvaldes organizāciju un tās darbību u. c., bet Latvijas vēstures procesi L. Arbuzovu saistīja lielākoties no vācu muižniecības un vācu pilsonības pozīcijām. Viņš uzskatīja, ka Latvijas teritoriju XII gadsimtā apdzīvojis dažādu tautību konglomerāts un ka tikai vācu iebrukums veicinājis latviešu un lībiešu tautību veidošanos, ka Indriķa hronikas autors bijis vāciešis, ka pirms vācu iebrukuma Latvijā nebijis savas kultūras u. c. Tomēr nevar noliegt L. Arbuzova lomu Latvijas

Ārzemju zinātnieki LU

Pagājušā gadsimta 20. – 30. gados mūsu Universitātē vīnojas un ar lekcijām uzstājās Dānijas, Šveices, Austrijas, Beļģijas un citu valstu zinātnes, kultūras un izglītības darbinieki. Šajā rakstā vēlamies dalīties ar lasītājiem mūsu savāktajās ziņās par Latvijas Universitātes kontaktiem ar citu valstu zinātniekiem.

Kā izdevies noskaidrot, pirmais Dānijas pārstāvis, kas apmeklēja mūsu Universitāti, bija izglītības darbinieks Dr. phil. Holgers Kjērs. Viņš ieradās Rīgā sakarā ar Latviešu-dāņu komitejas un citu Rīgas kultūras organizāciju kopīgi organizēto tautas augstskolu nedēļu, kas noritēja 1930. gadā, no 11. līdz 15. oktobrim. Šis nedēļas laikā H. Kjērs LU nolāsija lekciju par Dānijas tautas augstskolām. Diemžēl nekādas konkrētas ziņas ne par lektora personību, ne par viņa lekcijas saturu atrast neizdevās.

1933. gada 7. februārī Rīgā viesojās cits dāņu zinātnieks – bakteriologs Torvalds Madsens (*Thorvald Madsen*), Dānijas Seruminstītūta direktors un arī Tautas Savienības Higiēnas komitejas priekšsēdētājs. Viņš dzimis 1870. gadā un kļuva

pazīstams ar saviem eksperimentālajiem darbiem difterijas izraisītāju jomā. Šo darbu rezultātā kļuva iespējams radīt efektīvu pret difterijas vakcinu. 1896. gadā viņam tika piešķirts medicīnas doktora grāds, kopš 1894. gada viņš strādāja serumu terapijas laboratorijā (serumu terapija – infekcijas slimību ārstēšanas metode). 1902. gadā T. Madsens kļuva par Dānijas Valsts Serumu institūta laboratorijas vadītāju, 1909. gadā – par šī institūta vadītāju un vadīja to līdz 1940. gadam. T. Madsens arī mācījās un strādāja pazīstamajā Pastēra institūtā Parīzē un bija viens no izcilā vācu bakteriologa un biokīmiķa Paula Ērlīha (*Paul Ehrlich*) – ķīmiskās terapijas radītāja – tuvākajiem līdzstrādniekiem (ķīmiskā terapija – ārstēšana ar ārstnieciskajiem līdzekļiem, kas iedarbojas uz infekcijas un parazitāro slimību izraisītājiem un audzēju šūnām). T. Madsena zinātnisko interešu galvenā sfēra bija pētījumi tajās bakterioloģijas un biokīmijas sfērās, kas ietilpa mācības par organisma aizsargfunkcijām pret infekcijas slimībām jautājumu kompleksā. Savā zinātniskajā darbībā viņš izvirzīja sev noteiktu mērķi: izstrādāt imunoloģisko vielu pārbaudes un standartizā-

cijas metodiku. Sevišķi pazīstams kļuva viņa darbs, kas uzrakstīts kopā ar pazīstamo zviedru ķīmiķi Svanti Arēniusu (*S. Arrhenius*) "Physical chemistry applied - to the study of toxins and antitoxins" ("Fizikālās ķīmijas pielietojums toksīnu un antitoksīnu pētniecībā; 1902. g.). Pateicoties T. Madsena enerģijai un darbaspējam, viņa vadītais institūts ieguva liela starptautiska centra reputāciju. Tajā mācījās un strādāja ne tikai dāņu ārsti un bakterioloģijas speciālisti, bet arī citu valstu pārstāvji, t. sk. latviešu ārsti.

Pēc Tautu Savienības aicinājuma 1919. gadā T. Madsens gan infekcijas slimību izpētes, gan arī to apkarošanas metožu izstrādes jomā jau bija guvis tādu autoritāti, ka viņu ievēlēja par Tautu Savienības Higiēniskās sekcijas priekšsēdētāju. Starptautiskā Sarkanā Krusta un Tautu Savienības uzdevumā viņš bieži veica epidemioloģijas eksperta pienākumus rajonos, kur Pirmā pasaules kara izraisīto postījumu rezultātā pastāvēja epidēmiju rašanās un izplatīšanās draudi. Ar saviem zinātniskajiem sasniegumiem un aktīvo darbu higiēnas un sanitārijas jomā T. Madsens guva plašu starptautisku atpazīstamību un pateicību.

Rīgā T. Madsenam bija jānolasa šādas lekcijas:

7. februārī LU aulā – priekšlasījums par "Dānijas higiēniskajiem apstākļiem un iekārtu, ievērojot sevišķi lipīgu slimību apkarošanu";

8. februārī – lekcija studentiem Rīgas 2. pilsētas slimnīcas LU klinikas auditorijā par "Difteriju un difterijas potējumiem" un tajā pašā dienā vēl viens priekšlasījums ārstiem Universitātes anatomijas auditorijā par "Tautu Savienības Higiēniskās komitejas standartizēšanas darbību";

9. februārī LU aulā – priekšlasījums plašai publikai par "Tautu Savienības higiēnisko darbību". Pēc tam Dr. T. Madsens apmeklēja Rīgas klinikas, slimnīcas un sanitārās iestādes.

T. Madsenam atrodies Rīgā, notika mūsu Universitātes Medicīnas fakultātes viņam piešķirtā goda doktora diploma pasniegšanas ceremonija. Diemžēl neizdevās noteikt precīzu datumu, taču domājams, ka tas notika 9. februārī, dienā, kad viesis no Dānijas nolāsija savu lekciju par Tautu Savienības darbu higiēnas jomā. LU aulā sapulcējās mācībspēki, studenti, diplomātiskā korpusa pārstāvji. Pēc tam, kad Dr. T. Madsens nolāsija savu

lekciju, Medicīnas fakultātes dekāns Dr. med. J. Alksnis laitiņu valodā nolāsīja fakultātes lēmumu par Dr. T. Madsena ievēlēšanu par tās goda doktoru un pasniedza viņam diplomu.

1936. gada 20. februārī dāņu mākslas izstādes ģenerālkomisārs E. Strukmans LU nolāsīja lekciju par tematu "Dānische Kultur – und Naturwerte" ("Dānijas kultūras un dabas vērtības"). Neko sīkāk par lektora personību uzzināt neizdevās.

Visbeidzot pēdējais fakts par mūsu Universitātes kontaktiem ar Dānijas zinātniskajām aprindām. 1936. gada 13. maijā LU Padome nolēma izpildīt Matemātikas un dabaszinātņu fakultātes lūgumu ļaut tai risināt pārrunas ar izcilo dāņu fiziķi, vienu no mūsdienu fizikas pamatlicējiem Nilssu Boru (*N. Bohr*) par viņa ierašanos LU tā paša gada rudenī. Nilss Bors (1885 – 1962) radīja pirmo atoma kvantu teoriju, bet pēc tam piedalījās kvantu mehānikas pamatu izstrādē.

GEORGS BRIEŽKALNS,
LU Bibliotēkas bibliogrāfs

(Turpinājums sekos)

Man aizraujoša šķiet pētnieka brīvība

Latvijā oktobris bija 8. Saeimas vēlēšanu mēnesis, kad diskusijas ar, par un ap politiķiem virvoja jo īpaši spilgti. Kā uz šiem procesiem raugās profesionāls politiķis, par to sarunā ar "UA" stāsta VALTS KALNIŅŠ – Sociālo zinātņu fakultātes Politikas zinātņu nodaļas doktorands.

Esmu izteikts LU "produkts"

Politikas zinātni sāku studēt 1992. gadā. Ieguvi bakalaura, tad maģistra grāvu, divarpus gadus pastudējot politikas zinātni arī Oslo universitātē. Šis ir trešā gada beigas doktorantūrā.

Sociālās zinātnes un sabiedrības norises man šķita interesantas jau vidusskolas laikā. Kad 90. gadu sākumā bija jāizvēlas, ko darīt tālāk, Latvijā noritēja spilgti sabiedriskie procesi. "Grūdiens" punkts bija tad, kad 1992. gada pavasarī aizgāju uz Atvērto durvju dienu, ko toreiz rīkoja Politikas zinātnes katedra. Jaunos studentgribētājus uzrunāja profesors Miķelis Ašmanis, asoc. profesore Feliciana Rajevska un toreizējais katedras vadītājs Einārs Semānis. Viņi politikas zinātni prata tik interesanti un saistoši pieteikt, ka es sapratu – tā ir istā lieta, kas mani interesē. Ne reizes neesmu to nožēlojis.

Pētniecība un akadēmiskā karjera, manuprāt, ir viens no politologam visatbilstošākajiem karjeras virzieniem

Agrāk esmu strādājis dažādos laikrakstos, rakstot par politiskajiem procesiem. Kādu brīdi, vēl bakalaura studiju laikā, sabiju par deputāta palīgu. Kopš 1998. gada mana dzīve ievirzījies pētniecības jomā, lai dziļāk izprastu dažādus sabiedrības procesus. Darbojos Latvijas Arpolitikas institūtā, kur manas uzmanības lokā ir tādas tēmas kā iekšējā drošība, korupcija, tiesu vara. Esmu pabeidzis vairākus projektus un turpinu strādāt. Esmu arī mācībspēks Latvijas Universitātē, Sociālo zinātņu fakultātē, kur darbojos kopā ar

profesoru M. Ašmani. Viņš lasa lekcijas politikas teorijā, bet es šajā kursā vadu seminārus. Esmu lasījis arī citus kursus. Pētnieka un mācībspēka darbs kopā veido šo specialitāti. No politikas zinātnes specialitātes viedokļa tā ir veiksmīga iespēja sabiedrības politikas norišu pētniecībā.

Ir dažādas teorijas, kas sniedz skaidrojumus par sabiedrības dzīves norisēm, un ir metodes, kā iegūt datus un informāciju par to, kas notiek politikā

Eksistē arī dažādi pieņemti principi, kā no tā izdarīt secinājumus. Var izvēlēties un analizēt, kurš teorētiskais skatījums uz dzīvi ir pieņemamāks. Ir politologi, kuri par pieņemamāko uzskata Marksa skatījumu uz kapitalisma un sabiedrības darbību kopumā. Ir tādi, kuri par atbalstāmāku atzīst liberālo skatījumu uz sabiedrības darbību un procesiem. Izejas punkts nosaka ļoti daudz no tā, ko cilvēks izsecina. Politologs šos procesus izzina ar pētījumu palīdzību – aptaujām, intervijām, to analīzi, kā arī no citiem informācijas avotiem. Tad notiek politikas analīze, bet akadēmiskajā darbībā ir noteikts, uz kāda pamata var izdarīt secinājumus. Instrumentārais ir ļoti līdzīgs kā daudzās citās sociālajās zinātnēs.

Vēlēšanu rezultāti un valdības veidošana atspoguļo sabiedrībā objektiīvi pastāvošos procesus

Latvijā saskaras daudzas nozīmīgas politikas dimensijas, un tas parlamentāro darbību padara diezgan sarežģītu. Mums ir nosacīti labējās un kreisās partijas. Tās pirmās Latvijā pastāv ilgstoši neatkarīgi no tā, ko tās stāsta un kādi ir to lozungi. Labējās partijas realizē uz tirgu orientētu politiku, konsekventu lielās līnijās. Kreisais "spārns" apgalvo, ka vēlas uz tirgu orientētu politiku "mikstināt" – vēl ir jautājums, vai viņi to patiešām grib, jo vēl nav tikuši pie teikšanas. Tā parādās viena dimensija. Pretinieki – labējās un kreisās partijas

– nav gluži nesamierināmas, bet starp tām ir diezgan būtiskas atšķirības.

Otra ir etniskā dimensija. Visas nozīmīgākās partijas, izņemot Par cilvēktiesībām vīnotā Latvijā, ir vairāk latviešu partijas.

Trešā dimensija, kas, manuprāt, saistīta ar ieilgušu pārējas procesu, par kuru grūti pateikt, kad tas beigsies, ir "vecās" partijas no vienas puses un nosacīti "jaunās" no otras puses. Partijas, kas politikas aspektos vēlas saglabāt veco stāvokli, un tās, kuras apgalvo, ka vēlas izmaiņas morālajā dimensijā – godīgāku, atklātāku politiku utt. Ne vienmēr uzreiz varam izvērtēt, cik šis godīgākais atklātākais politikas aizstāvēšana tiešām ir nopietna un dziļa. Tā ir domāts, bet parādās atšķirība. Atņāk jaunās partijas un noliedz vecās. Iznāk trīs ļoti nozīmīgas dimensijas, kas nesakrīt – labējo/kreisā, latviešu/ nelatviešu, vecās partijas un politiķi un jaunās partijas un politiķi.

Ja Saeimu iedomātos kā pirāgu un to grieztu uz pusēm

ko jūs gribat sagaidīt no politikas? Varbūt es vēlos kaut ko vienu un balsoju par tiem, bet jūs gribat kaut ko citu, jums ir pilnīgi citas intereses. Izvēlieties, ņemot vērā to!" Tāpat kā nav absolūti nevainojamu un ideālu cilvēku, ģimeņu un organizāciju, nav viena nevainojama politikas virziena. Arī politiķiem var nākties pieņemt kompromisus un vienoties ar partneriem – tas ir nepatīkami, bet tā ir procesa loģika.

Manuprāt, ar tādās valdības veidošanos, kādu iecerējis Einārs Repše, būs problēmas

Pat ja izdodas šo valdību izveidot, domāju, ka tā ilgi nedzīvotu. Rastos krīze, un Eināram Repšem nāktos vienoties vēl ar kādiem citiem partneriem. Manuprāt, tie ir Tautas partija vai PCTVL. Tautas partija lielā mērā ir atbildīga par daudzām nebūšanām, kas ir notikušas Latvijā, jo tās pārzinā ir bijušas tik nozīmīgas jomas kā iekšlietu, finanšu, Valsts Ieņēmumu dienests. Šīs partijas rokās ir bijušas gan

"Var jau skaļi prasīt, lai politiķi valsts un visas sabiedrības intereses vērtē augstāk par personīgajām, bet tad arī katram pilsonim būtu vērts godīgi pajautāt sev: "Vai es būtu gatavs uz to pašu?" Daudzi droši vien būtu spiesti atzīt, ka arī paši ne vienmēr tā varētu."

pēc vienas dimensijas, tad – citā virzienā, pēc otras, un trešo reizi – vēl citā virzienā, tad iegūtu situāciju, ka pirāgs ir sagriezts dažādās daļās, no kurām neviena nav vairākumā un kuras nevar vienoties par stabilas valdības izveidošanu.

Viens no demokrātijas ideāliem, kam dažāds valstis ir izdevies pietuvināties, ir konsensa meklēšana

To sekmīgi iezīmējušas daudzas Rietumeiropas valstis. Piemēram, Vācijā pēc Otrā pasaules kara lielākās partijas, lai cik atšķirīgas, vienojās par pašiem galvenajiem pamatprincipiem. Viens no tiem bija sociālā tirgus ekonomika un demokrātija. Tika realizēts nacionālais konsenss, un tā varēja ļoti sekmīgi strādāt, jo bija virkne pamatprincipu, kas netika apšaubīti. Taču ievēlētās partijas atspoguļo arī vēlētajū gribu, jo cilvēkiem, vismaz daļai, uztvere ir tāda, ka politikā pie varas vajadzētu nonākt kaut kam absolūti tiram, pareizam. Ja kādam to izdotos atrast un realizēt, tad dzīve uzlabotos.

Cilvēki man ir jautājuši: "Tu esi politologs, pasaki, par ko lai mēs balsojam?" Es parasti atbildu ar pretjautājumu: "Pasakiet,

drīz visas tās "sviras", kas nepieciešamas korupcijas izskaušanai. Lai gan partija apgalvo, ka ir daudz darīts, rezultāts pagaidām nav apmierinošs. Savukārt Einārs Repše saka, ka var visus šos jautājumus atrisināt. Tādēļ viņam ir ļoti grūti vienoties ar Tautas partiju – tā ir atbildīga par problēmām, ko "Jaunais Laiks" sola atrisināt. Lieki teikt, kādēļ ir grūti vienoties ar PCTVL. Latvijas politikā viedokļi par šo bloku ir ļoti radikāli. Gan pamatoti, gan dažos brīžos arī pārspīlēti, taču tiem ir dažādi iemesli.

Manuprāt, viens kompromiss varētu būt. Ja jau Einārs Repšes prioritāte ir korupcijas, kontrabandas un cita veida noziedzības apkarošana, viņš varētu vienoties par tādu modeli, ka "Jaunais Laiks" izmēģina savus spēkus arī koalīcijā ar Tautas partiju. Tāpat Einārs Repšes vadītā partija iegūst visus šos nozīmīgos posteņus, lai varētu realizēt tieši šo prioritāti. Savukārt Tautas partija lai pacinās citās jomās. Domāju, ka tas varētu būt daudz konstruktīvāk. Daļai vēlētajū un sabiedriskā tēla ziņā tas nešķīstu skaisti, jo būtu kompromiss. Nav tā, ka kāds atjāj baltā zirgā un pasaka, kā viss notiks. Tas ir melnais darbs, kas nav darāms no balta zirga muguras.

Vēlos, lai Latvijā būtu stipra demokrātija

Taču tā prasa, lai liels skaits pilsoņu būtu aktīvi attiecībā pret politiku – iesaistītos jautājumu risināšanā, būtu informēti par politiskajām norisēm. Lai politiskie procesi būtu "atvērti" – vēlētajiem būtu ļoti redzams, kas politikā noris. Šajā ziņā, protams, daudzas Einārs Repšes apņemšanās ir ārkārtīgi pozitīvas, redzēsim, kas no tām iznāks.

Latvijā ir sakārtotas demokrātijas formālās procedūras, mums ir kārtīgas vēlēšanas, tiek ievērotas Satversmes normas, taču trūkst aktīvas pilsoņu iesaistīšanās daudzos jautājumos. Izplatīta ir attieksme, ka cilvēks aiziet uz vēlēšanām, izvelk to "loterijas biļeti", paskatās un iemet urnā ar domu – ja paveiksies, tad šīs lietas sakārtosies. Diemžēl tas nav iespējams. Politiķi ir izzaugusi no mūsu sabiedrības, daudzi no viņiem ir savtīgi, ar savām cilvēciskajām vērtībām kā vairums cilvēku. Var jau skaļi prasīt, lai politiķi valsts un visas sabiedrības intereses vērtē augstāk par personīgajām, bet tad arī katram pilsonim būtu vērts godīgi pajautāt sev: "Vai es būtu gatavs uz to pašu?" Daudzi droši vien būtu spiesti atzīt, ka arī paši ne vienmēr tā varētu. Tādā sabiedrībā ir jāspēj piespiest politiskajos amatos esošos cilvēkus ņemt vērā tās intereses. Līdzekļu klāsts mums ir plašs. Sākot ar to, ka ir bijuši referendumu, protesta akcijas dažādās jomās. Tās ir iespējams arī attīstīt. Nevajag organizēt destruktīvas akcijas, kas grauj valsti un sistēmu kopumā. Jāizvirza saprātīgas prasības. Mobilizēties dažādās organizācijās, atsevišķos jautājumos ir iespējams ietekmi realizēt un daudzus politiskos lēmumus ietekmēt. Tas nozīmē, kad sabiedrības aktivitāte sasniedz kritisko robežu, lai šī ietekme īstenotos. Manuprāt, cilvēkiem Latvijā būtu daudz vairāk jācenšas iestāties politiskajās partijās. Diemžēl ir tā, ka politiskās partijas kā institūcijas pārāk augstu uzticību Latvijā nav izpelnījušas. Nav pārāk daudz to cilvēku, kas šo mehānismu – politisko partiju – uzskatītu par politiskās kvalitātes uzlabošanas līdzekli. Manuprāt, tas nav īsti pareizi. Es labprāt redzētu lielāku sabiedrības aktivitāti, lai mums būtu pilnvērtīgāka demokrātija. Ceru, ka vismaz viens pozitīvs rezultāts varētu iznākt, ka "Jaunā Laika" realizētais atklātības princips valdības veidošanā – tas, ka valdības sēdes ir atklātas un citas lietās –, nav tikai politisks teātris un izrādīšanās. Ceru, ka šī augstā atklātības standarta izvirzīšana ir solis, kā uzlabot Latvijas politiku.

Politologu VALTU KALNIŅU
uzklausījis MĀRA SADOVSKA

Pasaules svētvietas diapozitīvos

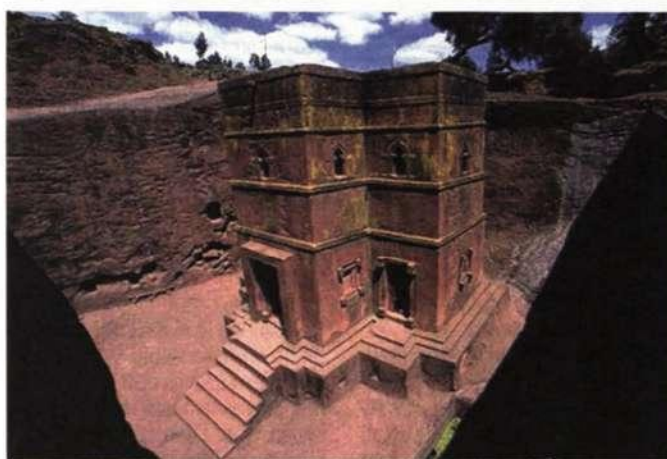
Martins Grejs – ceļotājs

Lielais Šivas Jagatmandir templis Dvarkā, Indijā

Baznīca, kas iekalta klinī – Etiopija, Āfrika

Klinī iekaltās baznīcas iekšskats

Meteora templis Meteoras salā, Grieķijā. Simtiem gadu šeit uz klinīm dzīvo mūki, kuri senāk visu nepieciešamo sev nogādāja pa virvju kāpnēm, šobrīd ir uzbūvēts ceļš

Svētvietas ir pasaules fenomenālas, mītiem un nostāstiem apvītās vietas. 25. oktobrī Rīgas Tehniskajā universitātē ceļotājs Martins Grejs iepazīstināja ar savu pieredzi un fotoattēliem. Augot diplomāta ģimenē, viņš jau bērnībā ceļojis pa pasaules valstīm un svētvietām. Pabijis vairāk nekā 1000 svētvietās vairāk nekā 80 valstīs.

Homo sapiens nozīmē – saprātīgais cilvēks. Tomēr viņš nogalina, iznīcina, un to var uzskatīt par neattīstības līmeni. Cilvēks nav harmonisks, un lielākā problēma ir viņa sirds izglītībā – ir jāattīsta sava iekšējā apziņa. Rietumnieki tradicionāli domā, ka tamdēļ jādočas uz Austrumiem – Ķīnu vai Indiju. Martins no saviem 48 dzīves gadiem 30 pavadījis meklējumos, kā realizēt apziņu. Viens no viņa mērķiem bija izpētīt dažādas meditācijas prakses visā pasaulē.

Vairums meditāciju notiek galvā, prātā. Tās tiek praktizētas, lai attālinātos no zemes un tuvinātos esības būtībai. Tikai daļa – joga vai Tai Ši – rosina gan prātu, gan fizisko ķermeni.

Tūkstošiem gadu cilvēki apmeklē svētvietas. Ko viņi tur meklē? Antropologi saka: tā ir reliģiskā tradīcija. Taču kas veicināja šīs reliģiskās tradīcijas izveidošanos? Katram cilvēkam svētvietās rodas savdabīga pieredze, un bieži tās tiek saistītas ar mistisko.

Ir vairāki faktori, kas veicina enerģijas veidošanos svētvietās:

- ▲ zemes enerģija – tektoniskie lūzumi, zemes virsmas īpatnības, apakšzemes ūdeņi, nobīdes vai paaugstināts magnētisms. Mūsdienās tās var izmērīt ar mēraparātiem, taču senatnē cilvēki šīs vietas sajuta ar ķermeni;

- ▲ specifiska arhitektūra – veidojot svētvietas, tika izmantotas īpašas geometriskas formas, kas veicina enerģijas koncentrēšanos.

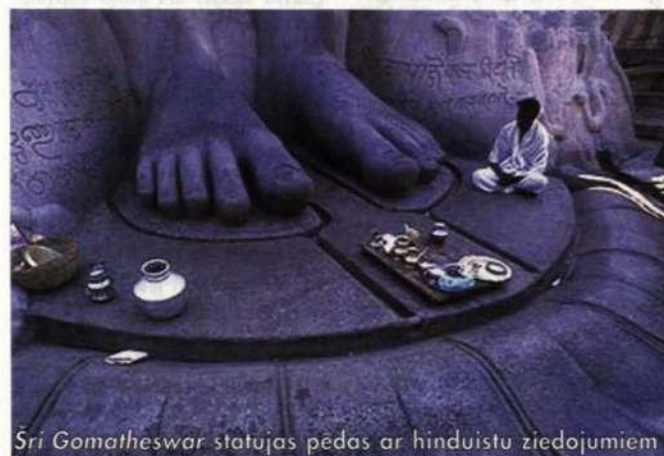
Kāds filozofs ir teicis: “Mūzika ir sastingusi arhitektūra”. Esot svētvietās celtņē, jūties tā, it kā atrastos milzīgā mūzikas instrumentā. Šādas būves pavairo zemes enerģiju;

- ▲ cilvēcisko tieksmju faktors. Svētvietas atspoguļo cilvēku reliģiskos centienus un idejas. Tajās ir darbojušies tūkstošiem šamanu un priesteru, kuri tur veikuši specifiskus rituālus – arī tas ir atstājis iespaidu. Svētvietās savas domas ir atstājuši arī svētceļnieki.

M. Grejs uzskata, ka zeme uzsūc cilvēku atmiņas un svētvietā tās saglabā. To var salīdzināt ar fotografēšanu – kad saglabājas moments no pagātnes. Kad nonākam svētvietā, mēs pievienojamies tur

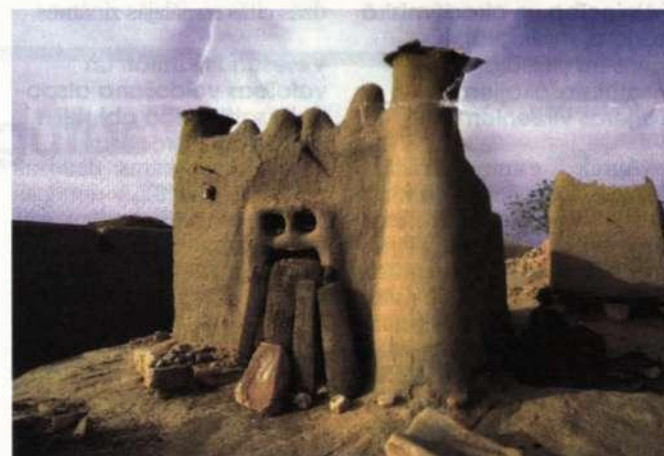
Kristietībai Eiropā raksturīgs, ka tā ir uzbūvējusi savas svētvietas uz senajām pagāniskajām svētvietām. Šajā vietā, kur dzīvoja Asīzes Francisks, kādreiz ir bijusi pagānu svētvietā ar dziedināšanas nozīmi

Šri Gomatheśvar statujas pedas ar hinduistu ziedojumiem

Šri Gomatheśvar statuja Indijā, izkalta klinī, atskaldot nost lieko. Lielākā šāda veida statuja pasaulē

Dogonu svētvietā Mali, Āfrikā

jau esošajai informācijai. Jau desmit gadus M. Grejs ir demonstrējis fotogrāfijas daudzās pasaules valstīs, vien-

laikus stāstīdams par saviem iespaidiem.

LINDA BIELE

Itāliešu valodas nedēļa Latvijā

No 14. līdz 19. oktobrim, "Itāliešu valodas nedēļā pasaulē", ko jau otro gadu organizē Itālijas Ārlietu ministrijā sadarbībā ar *L'Accademia della Crusca*, piedalījās arī LU Moderno valodu fakultātes studenti un pasniedzēji. Šo iniciatīvu mērķis ir popularizēt itāliešu valodu un bagāto Itālijas kultūrvēstures mantojumu daudzās pasaules valstīs.

Romānistikas nodaļas pasniedzēji profesora Andreja Bankava vadībā izstrādāja programmu katrai šīs nedēļas dienai. Kontrastīvo studiju lektors Leonards Varžinskis piedāvāja studentiem saistošas viktorīnas, testus un valodas spēles par tēmu "Atklāj Itāliju!". Dalībniekiem vajadzēja zināt vai uzminēt pareizos salīdzinājumus, idiomātiskās frāzes, sinonimus un antonimus, izvēlēties atbilstošus terminus, kā arī labot ortogrāfijas kļūdas. Piedaloties šādās lingvistiskās aktivitātēs, studenti guva plašāku ieskatu itāliešu leksikas izvēlē un stilistikā.

Maģistrante Jelena Gridina aicināja doties neklātienas ceļojumā uz mūžīgo pilsētu Romu. Piemēram, runājot par tēmu "Kolizejs", varēja atsaukt atmiņā arīdzan daudzus vēstures notikumus un imperatorus, arhitektūras pieminekļus, gladiatoru cīņas un antikās Romas iedzīvotājus. Interesants uzdevums bija salīdzināt tālaika izglītību, uzvedības kultūru, antikās ģērbšanās stilu un ēšanas tradīcijas ar mūsdienu itāliešu dzīvesveidu.

Studenti klausījās itāliešu *cantautori* sacerēto dziesmu ie-

rakstus, tulkoja un analizēja to tekstus, diskutēja par aktuālām tēmām dziesmiņu *Fabrizio de Andre* un *Paolo Conte* vārsnās.

Kā mājasdarbu vecāko kursu studenti saņēma uzdevumu tulkot un interpretēt isas latviešu tautas pasakas un teikas itāliešu valodā, kas veidotu atgriezenisku saikni, iepazīstinot itāliešus ar latviešu folkloras mantojumu.

Jāatzīmē, ka lielu ieguldījumu itāliešu valodas un literatūras mācīšanā LU studentiem devušas divas vieslektores no Itālijas: *Anna Rita Guerrieri*, kura pēc četrus gadus ilgas docēšanas jau diemžēl atgriezies savā dzimtenē, un *Rita Frati*, kurai novembra sākumā arī beigsies paredzētais akreditācijas laiks Latvijā. Abas lektores visu mācību gadu gaitā fakultātes kinoklubā regulāri iepazīstināja skatītājus gan ar itāliešu kinoklasiku, neorealismu, gan pašām jaunākajām aktierfilmām.

Pērn, 6. un 7. decembrī, pirmo reizi Baltijas valstu augstskolu vēsturē bija iespēja Latvijas Universitātē kārtot CILS (itāliešu valodas sertifikāts ārzemniekiem) eksāmenus četros līmeņos. Pateicoties Sēnas un Latvijas universitāšu konvencijai un Itālijas vēstniecības atbalstam, šo oficiālo sertifikātu ieguva 14 pretendenti no Latvijas.

Atgriežoties pie Itāliešu valodas nedēļas norises, jāpiebilst, ka viskūplāk apmeklētais pasākums bija tikšanās ar tulkotāju Daci Meieri, kuras kontaktā jau ir vairāki no itāliešu valodas tulkotā literārie darbi, desmitos skaitāmas bērnu grāma-

tas. No jaunākajām grāmatām pieaugušajiem jāmin Kurcio Malapartes "Āda" un Alesandro Bariko "Zids". Diviem ļoti apjomīgiem Umberto Eko romāniem – "Rozes vārds" un "Fuko svārsts" – drīz pievienosies vēl viens šī autora darbs "Bodolino". Latviešu filoloģijas studentiem par rokasgrāmatu jau kļuvis D. Meieres tulkotā Pjetro Umberto Dini monogrāfija "Baltu valodas". Tuvojošies valsts svētkiem 18. novembrī, klajā nāks Valerio Per-

Romas Kolizejs

Romānistikas nodaļas profesors Andrejs Bankavs un vieslektore Rita Frati

Skats uz Spāņu kāpnēm, kas ved uz Villa dei Medici

mas "Itālijas un Latvijas diplomātisko attiecību vēsture".

Studenti, pasniedzēji un citi interesenti aktīvi izauga tulkotāju par tulkotāšanas tehniku un metodēm, par to, pēc kādiem kritērijiem tiek izvēlēti autori, par itāliešu literatūras popularitāti Latvijā.

Šo tikšanos pagodināja arī

Itālijas vēstniecības kultūras atašejs Felice Katoci kungs. Viņš apsveica starptautiskā konkursa "*Italiano, perché?*" ("Itāliešu valoda, kāpēc?") 2. prēmijas laureāti, LU studenti Ilonu Jogotu, piešķirot diplomu un kā balvu grāmatas un vārdnīcas. Nobeigumā viņš atzīmēja, ka Latvijas un Itālijas

attiecības politikas, ekonomikas un kultūras jomā ir ļoti labas un turpina uzlaboties. Lai šie sakari arī turpmāk attīstītos, vēlams apgūt un popularizēt skanīgo itāliešu valodu un bagāto kultūras mantojumu.

Lektors
LEONARDS VARŽINSKIS

Latgolys studentu centrs - arī itūgod

Reigys i Jelgovys studentim stuostieja ituo gods 17. oktobri LU Filologejis fakultatis telpuos. Pi čajis i capumu runuojom par tū, kas bejs: par "Vosorošonu" – kūpā ar Latgolys institutu i Latgališu volūdys, literaturys i kulturviesturis školuoju asociaceju organizātejim Latgolys školuoju kursim ci nūmetni, kas itū vosor nūtikis jau catūrtū reizi i otkon pulčēs Latgolys studentus,

školuojuos i kulturys darbinikus, par "Graidim", na pa senim latgaliski izdūtū studentu avizi, par kūpā dareitojim dorbim i nadorbim – kūpeigim svātkim i ikdinu. Ari par tū, kas byus: Latgolai i tuos kulturai veļteitūs atkluotūs lekceju cyklu reizi mienesi, pisadaleišonu latgališu volūdys olimpiadis školnikim sagatavuošonā i nūrisē i vysā cytā, kū pošī vin atzeisim dareišonys vārtu.

Nuokušuo saišona – prof. Lidejis Leikumys lekceja "Ivods latgališu volūdys gramatikā" ituo gods 27. novembri LU Filologejis fakultatē.

Ej šur i pisadoli! Dreiz Zimysvātki ar čygonim!

Vairuok informacejis: 9512432, LgSC@inbox.lv

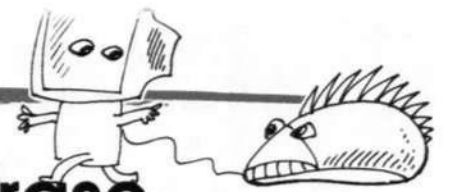
ILZE SPERGA

Tikai pazaudiejs saprotu, kas maņ zuds. Tikai aizguojis saprotu, kū asu pamets. Reigā studejūt, apsazynuot sovys saknis, sovū idejūtati, atzeit vītu, nu kurys asom guojuši i eimom – Latgolu. Napazaudēt sovys dūmys, sovpatēibu iz īlys, lekcejuos, kinā, teatrī, nasakaunēt nu sovys izacejšo-

nuos, nu varbyut vineiguos volūdys, kuru runojom bez akcenta. Veļ vaira - sovū volūdū na tik sātā litot, draugu vydā, a pasauli nest. Tik vins nav dareituojs – lita, kū jau par reizi saprast i vinam naizasisist nu spēka.

Par kūpā padareitū Latgolys studentu centrs (LgSC) jaunim

Dianētika, biodators un sestā rase

No apkārtējās vides uz mums ik mirkli iedarbojas visdažādākās ietekmes. Tomēr lielākā daļa ir pietiekami nobrieduši, lai spētu to visu adekvāti "salikt pa plauktiņiem." Savādāk ir, ja uz cilvēku iedarbojas ar dažādām speciāli izstrādātām netradicionālajām metodēm. Tās bieži tiek veidotas, lai saņemot informāciju, cilvēks arī saklausītu, padomātu un pieņemtu kaut kādas, iespējams, tikai pašam tās autoram svarīgas lietas. No vienas puses – nav nekā nosodāma, ja šādā veidā cilvēks paplašina savas zināšanas. Bet mēs neviens nezinām, cik stabili katrs esam.

Fragments no ANNAS KRUMHOLCES lekcijas:

"Dianētika ir tehnoloģija, ko izveidoja L. Rohs Habbards un kas palīdz cilvēkiem atklāt pagātnes sāpju un bezsamaņas momentus, kas ir ieslēgti tā saucamajā Reaktivajā prātā un kas ietekmē individu, viņam to neapzinoties. Otrs cilvēks personas uzmanību vērš uz šiem momentiem ar tiešām komandām, kas palīdz likvidēt kaitīgo enerģiju vai spēku, kas ir saistīti ar šiem incidentiem, līdz tiem vairs nav nelabvēlīga ietekme uz individu un viņa pārdzīvojumi atbrīvojas no tā, kas viņu satrauca. Dianētikas mērķi ir padarīt cilvēkus gaišākus un spējīgākus, lai viņi būtu brīvi, lai dzīvotu laimīgi un radoši dzīvi."

Fragments no PAULA STELPA lekcijas Latvijas Dabas muzejā:

"Pašlaik cilvēce, pilnībā beigusi savu piekto attīstības ciklu, atrodas viszemākajā iespējamajā evolūcijas sasniegumu līmenī un ieiet panikuma periodā, kad Dzīvība saglabājas vienīgi sēklās – fiziskajās formās un saprāta vienībās, kuras nākošā cikla sākumā nodrošinās jauno sestās rases veidošanos un attīstību. Kopumā cilvēki dzīvo nevis to dzīvi, kādu tie, būdami saprātīgi, varētu dzīvot, bet tādu, kādu viņi to radījuši nesaipātīgos savstarpējos konfliktos, slinkumā un mēģinājumos pārkāpt Dabas Likumus. Reāli cilvēku dzīvi šodien veido cilvēku lielākās daļas nespēja saprātīgi spriest, šauru grupu savtīgās interesēs izdarīta vajpātīgo tiša maldināšana un Dabas Likumu atbildes reakcija uz viņu kopīgajām darbībām."

Fragments no V.M.BRONNIKOVA lekcijas Latvijas Zinātņu akadēmijā:

"Ir nodibināta jauna zinātnes skola – "V. M. Bronņikova skola", kuras piedāvātās nodarbošanās un tehnoloģijas nav domātas visiem, bet tikai tiem, kam interesē viss jaunais un priekšzīmīgais, tam, kuram ir vajadzība būt par lideri, gūt jaunas tehnoloģijas analītiskajā darbā, situāciju projektēšanā un vadībā. Cilvēkiem paveras jaunas perspektīvas sava organisma kā apkopotas sistēmas saprašanā. V. M. Bronņikova skola nodarbojas ar cilvēka smadzeņu iespēju attīstības tehnoloģiju, kas līdz šim dažādu iemeslu dēļ nav pielietota. 90% informācijas cilvēks uztver neapzināti. V. M. Bronņikovs māca strādāt ar informāciju, paplašinot uztveres diapazonu. Tā ir gaišredzība nomoda stāvoklī."

ALEKSNADRS LEVITS, 16 gadus vecs maskavietis, kurš kopš dzimšanas ir aklis, bet, pateicoties V. M. Bronņikova metodei, šobrīd pats saviem spēkiem ir atjaunojis 30% savas redzes, vidē pārvietojas bez pavadņa, lasa, redz cauri priekšmetiem, mācās vidusskolas 11. klasē un diagnosticē slimības:

"Es redzu ar alternatīvo redzi. Es redzu ar smadzenēm. Akadēmiķis Bronņikovs ir izstrādājis īpašu tehnoloģiju, kuru katrs no mums var pieņemt un izmantot. Piemēram, šodien augstskolās ir jāiegūst ļoti daudz informācijas. Studenti bieži nepaspēj visu pierakstīt. Izmantojot akadēmiķa Bronņikova metodi, ikviens no mums sev nepieciešamo informāciju var ievadīt alternatīvajā atmiņā. Cilvēks aizver acis, ierauga paša iztēlē radītu baltu ekrānu un ieraksta tajā sev vajadzīgo informāciju. Pēc tam jebkurā brīdī tā ir tur atrodamā un lietojama. Mūsu galvās ir punkts, kas piefiksē visu, ko mēs attiecīgajā brīdī domājam un darām. Akadēmiķa Bronņikova metode to dēvē par biodatoru, kam var pieslēgties tikai ļoti nedaudzi. Tas nav izdomāts. Tas eksistē reāli un palīdz aktivizēt visas smadzeņu daļu prasības. Attīstās fotogrāfiskā atmiņa. Tiek atņemts nogurums. Uzlabojas veselība. Cilvēkam rodas jauns pasaules redzējums."

LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes Psiholoģijas nodaļas as. prof. MALGOŽĀTAS RAČEVSKAS komentārs:

"Psiholoģija ir zinātne, kas piesaista ikvienu cilvēku. Jebkurš ir ieinteresēts savā attīstībā. Visi vēlas pēc iespējas pilnvērtīgāk nodzīvot savu dzīvi. Tādēļ tas, ka cilvēks meklē informāciju par to, kas varētu palīdzēt viņam to izdarīt, ir pašsaprotami. Tomēr jāatce-

ras, ka psiholoģija ir tāda pati zinātne kā citas. Tajā eksistē noteiktas zinātniskās metodes, pēc kurām cilvēks tiek pētīts un viņam tiek palīdzēts. Un, kā jebkurai zinātniskajai metodei, arī psiholoģijai ir jāiziet eksperimentālā stadija, kurā tā tiek pierādīta. Ir ļoti svarīgi, lai šie psiholoģiskie pierādījumi balstītos uz ētiskajiem principiem. Tas nozīmē, ka netiek veikti jebkura veida eksperimenti ar cilvēkiem, bet tikai tādi, kas nenodara viņiem ļaunumu. Ne-traumē viņus. Pirms tiek veikts kāds pētījums, tas tiek ļoti rūpīgi izvērtēts zinātnieku sabiedrībā.

Iepazīstoties ar lekcijās lietotajiem psiholoģiskajiem jēdzieniem, bieži vien ir redzams, ka šie cilvēki tajos neorientējas. Viņi pašdarbības ceļā ir izdomājuši tikai sev saprotamu jēdzienu kombināciju, bet tā nav zinātnei raksturīga jēdzienu sistēma. Var redzēt, ka psiholoģija nav studēta akadēmiski. Viss ir paša radīts. Nobriedis un kritisks prāts var šīs lekcijas klausīties un varbūt pat iegūt no tām kādu racionālu graudu. Tomēr tas nav veids, kā risināt savas psiholoģiskās attīstības problēmas vai meklēt rezerves savai tālākajai attīstībai. Šim nolūkam kalpo daudz civilizētāks un zinātnē pamatotāks veids. Ne velti visi šie cilvēki apiet profesionālās organizācijas, jo uzskata, ka tās viņus nesa-pratis. Tieši tādēļ jau arī nesa-pratis, ka viņi pret visu attiecas

As. prof. Malgožata Račevska

ļoti nezinātniski un nelōģiski. Viņu sistēmas bieži ir pretrunīgas. Visas šīs lietas ir vairāk raksturīgas personībām, kuras ir ar kaut ko eiforiski aizrāvušās, bet nav kritiskas pašas pret savu domāšanu.

Mēs, psihologi, ļoti labi zi-

nām, ka dažādi kodēšanas un cilvēku sugestēšanas veidi tiek izmantoti arī kā izlūkdienesta instrumenti. Ja noteiktā laika periodā valsti pēkšņi masveidā iebrauc jaunas psiholoģijas vai Dieva mācības sludinātāji, kuri ar savu mācību sugestē milzīgas cilvēku masas, aiz tā visa slēpjas kaut kāds pasūtījums no kāda noteikta punkta. Tā nav sagadīšanās, ka gadiem ilgi nebrauc neviens un te pēkšņi vienā brīdī brauc ļoti daudz. Patiesībā viņi pastarpināti iekodē informāciju, kas ir vajadzīga, lai attiecīgās tautas cilvēku apziņā "ievietotu" kādu sev izdevīgu lēmumu. Ko isti, mēs nezinām, jo tur jau arī ir tas paradokss, ka nepieciešamo informāciju var iekodēt starp rindām, vienu tekstu sakot un otru pastarpināti iesugestējot, līdz tas sāk darboties. Cilvēks sevi pakļauj sava veida zombija stāvoklim - iet aizstāvēt idejas, kas patiesībā ir viņam svešas, parādās negaidītas un viņam neraksturīgas rīcības, kuras viņš dabiski uzņem kā savas. Pēkšņi atklātas atziņas cilvēks automātiski integrē savā uzskatu sistēmā, kaut arī patiesībā to avots ir pilnīgi cits.

Tā kā mūsu valsti aizvien straujāk palielinās studentu skaits, par vienu no augstākās izglītības misijām ir jāklūst spējai iemācīt atdalīt zinātniski pamatoto un līdz ar to objektīvo informāciju no tās, kas ir subjektīva un brīvu fantāziju pilna. Jebkurai cilvēkam, kuru izglīto, jāiemāca gan zināšanas, gan attieksme, gan arī vērtību sistēma. Pretējā gadījumā visi fiziķi taisīs atombumbas, metīs tās virsū citiem un mēs ilgi vairs nedzīvosim."

LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes Psiholoģijas nodaļas lektores EVIJAS STRIKAS komentārs:

Evija Strika

"Tas tā ir bijis visos laikos. Jau kopš neatminamiem laikiem daudzus ir interesējušas dažādas ar parapsiholoģiju saistītas lietas, kas nekad nav turējušas tradicionālās zinātnes rāmjos. Cilvēks, kuram dzīvē viss vairāk vai mazāk veicas, kurš ir ar sevi un savu dzīvi apmierināts, nekad nemeklēs apšaubāmas papildu iespējas, kā kaut ko uzlabot. Ja cilvēkam ir

kāda problēma, viņš tās risināšanai var izvēlēties vairākus ceļus. Var iet pie ārsta un dzert zāles. Var doties pie psihoterapeita un risināt šo problēmu tā, kā to dara pieauguši cilvēki – runājot un strādājot ar sevi, bet tajā pašā laikā apzinoties, ka vienmēr ir iespēja pateikt: "Nē, tālāk es vairs neiešu." Cilvēks ir saskaņā ar sevi, savām domām un pārdzīvojumiem.

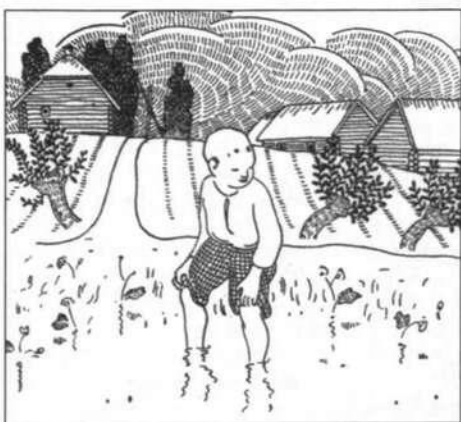
Var arī izvēlēties kādu no netradicionālajām metodēm, kas ir ļoti vilinošas tajā ziņā, ka minimālā laikā sola maksimālus panākumus. Cilvēks aiziet uz kādu no šīm lekcijām, apsēžas un gaida, kad ar viņu sāks notikt brīnumi. Ar dažiem tas arī notiek, bet es gribētu uzsvērt, ka problēmas risināšanai cilvēks visbiežāk izvēlas šo netradicionālo metodi viena iemesla dēļ – viņam nav jābūt kontaktā ar savām emocijām, kas dažreiz ir ļoti grūti. Just kaut ko ne vienmēr ir ļoti patīkami. Tā vietā cilvēks labāk izvēlas aiziet un saņemt instrukciju, kā darbināt sevi, kļūstot par "aparātu". Šajā variantā par saviem pārdzīvojumiem nekas nav jāstāsta. Protams, daudz vieglāk ir tad, ja pašam nav jādomā. Kaut kādas lietas tiek pasniegtas kā absolūtās patiesības, un daudziem diemžēl tieši tas arī palīdz dzīvot.

Ja kādam liekas, ka viņa galvā strādā dators, kurš vada viņa prātu un kontrolē dažādas rīcības, no savas pieredzes varu teikt, ka tās diemžēl ir pazīmes, kas liecina par psihes traucējumiem. Savā ziņā šie cilvēki ar datoriem galvā ir aizgājuši prātā no savas iekšējās būtības. Viņi sevi uztver kā priekšmetus, principā vairs neatpazīst savas emocijas un nav kontaktā ar tām. Viņiem vienkārši vairs nav emociju. Uzreiz rodas jautājums, kas gan ar šiem cilvēkiem kādreiz ir noticis, ja reiz tagad viņiem ir tik lielas bailes no savām emocijām. Tik ļoti bail, ka tās ir pilnībā jāizslēdz un jāklūst par datoriem.

Nedrīkst aizmirst, ka daļa no šīm netradicionālajām metodēm ir vienkārši reklāmas triki. No miljoniem cilvēku izvēlas vienu, ar kuru kaut kas ir noticis. Vienmēr jau būs kāds, ar kuru notiks kāds brīnumi. Taču tas jau nenozīmē, ka tā būs ar visiem. Izvēloties netradicionālās metodes, cilvēks pakļauj sevi programmēšanai un hipnozei. Viņam pašam nekas nav jādomā. "Gan jau viņš ar mani kaut ko izdarīs," parasti nodomā cilvēks. Un izdara arī – pēc šādām parapsiholoģiskām pieredzēm ar dažādiem murgiem un halucinācijām daudzi nonāk psihoneiroloģiskajā slimnicā."

GITA LIEPIŅA

"Baltās grāmatas" autoru pieminot

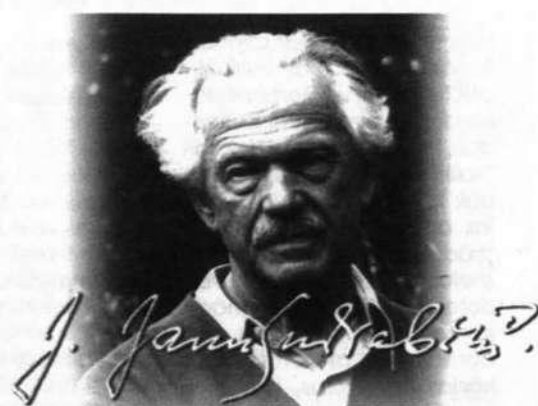
"Jaunsudrabīņš un Baltā grāmata" – šāds referāts tika nolāsīts 24. oktobrī Minsteres universitātes (Vācija) bibliotēkā.

Atzīmējot rakstnieka un mākslinieka Jāņa Jaunsudrabīņa 125. dzimšanas un 40. nāves gadskārtu (25.08.1877. – 28.08.1962.), Minsteres universitātes un pavalsts bibliotēkas pensionētais direktors Dr. Volhardus Raubs ir savācis ap 300 eksponātu, daži no kuriem plašākai publikai līdz šim nav rādīti. Trimdā būdams, rakstnieks dzīvoja Vestfālenē. Viņa māju sauca romantiski – "Mēnesnica", jo tā atr-

dās pie Mēness ezera, netālu no Kērbekas pilsētiņas. J. Jaunsudrabīņš aktīvi publicējās arī vācu izdevumos, gleznoja un zīmēja, bet visu mūžu viņu pavadīja paša sacerētais darbs "Piemini Latviju!".

P. S. Sirsnīgi sveicieni no Minsteres, vācieši godina Jāni Jaunsudrabīņu, mēs, latvieši, – palīdzam. Lielākā daļa pazinām Jāni Jaunsudrabīņu personīgi.

Dievpalīgu rudens posmam –
AUA EBDENE

Iepazīstot trimdas literatūras dārgumus

LU Bibliotēkā glabājas vērtīga trimdā izdotu grāmatu kolekcija. Daļa šīs literatūras nonākusi Refo grāmatu un rokkrastu nodaļā, tādēļ saruna ar nodaļas vadītāju VERU MARKVARTI.

- Kā trimdas grāmatas un periodika nonāk pie jums?

- Dažādi. Literatūra, kad to saņemam no trimdas apgādiem vai privātiem dāvinātājiem, vispirms nonāk Bibliotēkas Komplekšanas nodaļā. Mēs atlasām savai nodaļai atbilstošāko. Trimdas dāvinājumi nokļūst arī Lasītāju apkalpošanas nodaļā un Bibliotēkas filiālēs.

Mums ir personiski kontakti ar trimdas sabiedriskajiem un kultūras darbiniekiem, arī ar šo cilvēku atbalstu nodaļā ienāk dāvinājumi.

Vēl vairāk trimdas literatūras ir Mišīna un Nacionālajā bibliotēkā. Tās šo literatūru saņem vispirms. Bieži ir tā, ka kāda grāmata ir vairākos eksemplāros, un tad mēs to saņemam no kolēģiem domātā sūtījuma. Jāteic gan, ka pie mums trimdas latviešu periodikas komplekti ir ar "robiņiem". Piemēram, trimdas lielākā avīze "Laiks". Tad nu mēs cenšamies "robiņus aizlāpīt". Ar personisku kontaktu, radu, Universitātes pasniedzēju

utt. palīdzību.

Diezgan pilnīgi mūsu nodaļā ir žurnālu "Akadēmiskā Dzīve", "Universitas", "Daugavas Vanagu Mēnešraksts" komplekti, kā arī citi izdevumi.

- Un daļliteratūra?

- Tā visplašāk pārstāvēta Centrālajā grāmatu krātuvē. Humanitāro zinātņu un Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes bibliotēkās. Mūsu nodaļā īpaša vērtība ir apgāda "Zelta Ābele" kolekcijai. Apgāds sāka darboties Latvijā 1935. gadā. To izveidoja Miķelis Goppers, blakus dažādu grāmatu sēriju plašajam klāstam izvēloties individuālas grāmatu kultūras kopšanas jomu. Pēc Latvijas okupācijas apgāds ilgus gadus darbojās

"Zelta Ābeles" izdevumi saistās ar estētiskās grāmatas jēdzienu tā visplašākajā nozīmē. Apgāds izdeva vērtīgus darbus, rūpējoties par formas un stila vienotību, saskaņu. Grāmatām bija raksturīgs mazs formāts. Visi cittautu klasiku izdevumi tika tulkoti no jauna, iesaistot šajā darbā Eriku Ādamsonu, Jāni Akurateru, Anslavu Eglīti, Jāni Ezeriņu. Pirms kara, pēc tam krievu un vācu okupācijas laikā apgāds nepazemināja satura kritērijus, izdodot Elzas Stēstes, Kārļa Skalbes darbus, citzemu klasiku. Apgāds laida kla-

jā aprakstu krājumu par latviešu literatūru, autoru vidū - Jānis Grīns un citi.

Pēc Otrā pasaules kara "Zelta Ābele" Zviedrijā izdeva 66 grāmatas - universālās bibliotēkas sēriju, kā arī citus izdevumus.

Saimniecisko apstākļu dēļ agrāk sasniegto kvalitāti "Zelta Ābelei" trimdā ne vienmēr izdevās saglabāt. Tomēr šie izdevumi nav salīdzināmi ar citos apgādos izdotajiem: tiem raksturīgs augstvērtīgs, izkopts, smalks mākslinieciskais noformējums, kurā katru ilustrāciju rūpīgi sargā zidpapiers. "Zelta Ābelei" gan Latvijā, gan trimdā bija "savi" ilustrētāji: L. Liberts, R. Zariņš, M. Rozentāls... Uga Skulme brīnišķīgi ilustrējis Selmas Lāgerlēvas darbu "Svētās Veronikas sviedrauts", bet A. Puškina "Piķa dāmas" mākslinieciskā ietēra autors ir O. Norītis.

- "Zelta Ābeles" devumam jūsu trimdas literatūras kolekcijā ir īpaša vieta...

- Jā, spilgta lappuse "Zelta Ābeles" rosmēs ir sadarbība ar mūsu izcilo diplomātu un sabiedrisko darbinieku Arnoldu Spekki. Miķelis Goppers pats par saviem līdzekļiem 1948. gadā Stokholmā laida klajā profesora "Latvijas vēsturi", kuras izdevums angļu valodā iznāca "Zelta Ābeles" apgādā 1951. ga-

dā. Arnolda Spekkas grāmata "Atmiņu briži" par pieredzēto Latvijā un ārzemēs nāca klajā Stokholmā 1967. gadā. Arī viņa darbs "Senie dzintara ceļi un austrumu Baltijas ģeogrāfiskā atklāšana" izdots ar apgāda logo - zelta ābeli. 1957. gadā izdeva arī Arnolda Spekkas darbu "History of Latvia" un grāmatu "Baltijas jūra senajās kartēs" (Stokholmā).

Stokholmā klajā nākušo grāmatu vidū jāmin "Zelta Ābeles" izcilajiem trīsdesmito gadu grāmatu ilustrētājiem O. Norītim un J. Plēpim veltītie darbi. "Norītis. Rakstu krājums gleznotāja nāves 10 gadu atcerē" iznāca 1952. gadā 1500 eksemplāros. P. Šadurska monogrāfija "Plēpis un viņa gravira koka" izdota 1980. gadā 400 eksemplāros. Tajā ievietotas 160 J. Plēpja grāmatu ilustrācijas.

Miķelis Goppers sacīja, ka "Zelta Ābeles" pēdējais izdevums būs liela apjoma grāmata par viņa tēvu - ģenerāli Kārli Gopperu. Tā arī notika.

Apgāds aktīvi strādāja Zviedrijā līdz 1980. gadam. Lasītāju skaitam samazinoties, turpmākajam darbam trūka līdzekļu.

- Jūsu nodaļā ir arī daļa citos apgādos izdotās trimdas literatūras...

- Pie lielākajiem dārgumiem

pieder Zentas Mauriņas darbi. Sabiedriskā un politiskā darbinieka Voldemāra Bastjāņa atsevišķu grāmatu rokkrastus un citus materiālus kuplā skaitā atsūtīja viņa radi. Daļa no sūtījuma nonāca mūsu nodaļā, bet daļa - Universitātes muzejā.

- Pēc kādiem kritērijiem izvēlaties darbus tieši savai nodaļai?

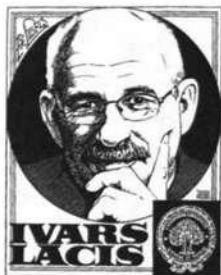
- Visupirms tiem ir jābūt saistītiem ar mūsu kolekciju, arī ar pirmkārt Latvijas Universitātes mācībspēkiem, šo profesoru darbu un dzīvi trimdā, viņu neskaitāmajam publikācijām pēckara gados. Nenoliedzami, pastāv arī mūsu subjektīvais skatījums.

- Kas no trimdas periodikas jūsu nodaļā ir pats nozīmīgākais?

- Īpaši interesanti ir izdevumi "Universitas" un "Akadēmiskā Dzīve", jo tajos ievietoti unikāli materiāli par pirmkārt laika Universitātes mācībspēku gaitām trimdā. Savukārt "Jaunā Gaita" ataino literāro procesu trimdā, šeit publicēti arī Latvijā dzīvojošo rakstnieku darbi. Tā mēs krājam kultūrvēstures kapitālu, daudzas vēsturiski un mākslinieciski nozīmīgas publikācijas.

VJIA APINĪTE

Melnbaltie stāsti par cilvēku likteņiem

pērlēm. Ikdienas steigā, pat dzīvodami to tuvumā, mēs bieži vien esam paskrējuši šim pērlēm garām, neievērodami to unikālo skaistumu un nepriecādamies par tām.

Kopā ar grafikās redzamajām vietām tika eksponēti *ex libris*

ris cilvēkiem, kuri to tuvumā strādā, dzīvo vai ikdienā bieži uzturas.

Izstādē bija pārstāvēti pēdējo divu gadu darbi, bet mapēs alfabēta kārtībā sakārtoti aptuveni 1200 *ex libris*. Tas ir pamats ar Kultūrkapitāla fonda atbalstu topošajai grāmatai "Cilvēks - Latvijas bagātība". Tajā paredzētas vairākas sadaļas. Nelielie gua-

šas zīmējumi palīdzēs tuvāk iepazīt visus Latvijas valsts prezidentus. Atceroties brīvības cīņas Latvijas valstiskuma veidošanās periodā, *in memoriam* blakus ārzemniekiem tikai četri latvieši ir apbalvoti ar Lāčplēša ordeņa augstāko pakāpi. Kā apsūdzība totalitārā režīma represijām radās *in memoriam* Leonīdam Breiķšam un Jānim Rozem.

Pārējos darbus grāmatā iecerēts sakārtot alfabēta kārtībā no A līdz Z. Tie aptvers tautas daļu dzimtenē un arī trimdā (Kegi, Vija Vētra, Velta Toma, Gunārs Birkerts, Laris Strunke u. c.).

Būs iekļauti arī darbi, kas veltīti aktuāliem notikumiem sportā (Arturs Irbe, Kristers Sergis un Artis Rasmanis), me-

dicinā (ķirurgs Lācis) u. c.

Šie nelielie darbi raksturo cilvēku nodarbošanos, vaļaspriekus un reizēm arī sīkas vājiņas, tā padarot viņus tuvākus un saprotamākus. Pēdējos gados zīmēti Imanta Ozoliņa *ex libris* ir ar portretiem.

No šāgada oktobra Imantam Ozoliņam piešķirta Kultūrkapitāla fonda stipendija grāmatas pabeigšanai.

Autors cer, ka iepazīšanās ar grāmatā publicētajiem darbiem palielinās interesi par Latvijas vēsturi, par inteliģences un daudzo pazīstamo dzimtu (Skulmes, Zariņi, Skrides u. c.) vietu tajā.

Garajos atšķirtības gados Latvijā nokļuva samērā maz informācijas par tautiešu aktivitātēm mītnes zemēs. Autors ai-

cina Kanādas un Amerikas latviešus pieteikt tās personības, kuru *ex libris*, viņuprāt, būtu ievietojami šādā izdevumā. Lai šo ideju varētu realizēt, nepieciešama cilvēka fotogrāfija un neliels apraksts par viņa darbības virzieniem, amatu, vaļaspriekiem, mīļākajiem mājdzīvniekiem, hobbjiem un citām interesantām, ar viņu saistītām lietām.

Sos materiālus var sūtīt Imantam Ozoliņam:

Madonas iela 21, dzīv. 27
Rīga, LV-1035
Latvija

Imants Ozoliņš jau iepriekš saka paldies par sadarbību.

INA INTA LINIŅA OZOLIŅA

Dzīvojot Latvijā, kas nebūt nav bagāta ar daudzsoļošām un pasauli iekarot spējīgām filmām, tomēr pastāv iespēja, lai arī neliela, uzzināt par to, kas ir kino, kas notiek kino pasaulē, kādas filmas tiek izrādītas Latvijas kinoteātros. Turklāt šī iespēja tiek piedāvāta latviešu valodā.

Ja kādu mājas lapu internetā būtu iespējams kronēt, tad par Latvijas kinoinformācijas karali varētu dēvēt www.film.lv. Bagātīgs saturs, pārskatāma un viegli izmantojama informācija. Daudz saišu, biogrāfiju, kompetentu viedokļu un "vienkāršo skatītāju" pozitīvas domu apmaiņas. Kas nenāktu par sliktu? Derētu piestrādāt pie lapas vizuālā tērpā, kā arī, kas, šķiet, ir tikai laika jautājums, pie informācijas par Latvijas kino un kinoaudim. Kaut vai pāris teikumus atsevišķā sadaļā.

Kinoteātru lapu vidū līdzīgi vērtējamas "Kinogalerijas" www.kinogalerija.lv un kino "Rīga" www.cinema-riga.lv. Nav īpaši domāts par vizuālo noformējumu, tomēr pamat-

prasības vairāk vai mazāk ir izpildītas. Taču, ja "Kinogalerijas" mājas lapā jums izdosies uzzināt repertuāru, tad nekādi tas neveiksies kino "Rīga" mājas lapā internetā. Toties nedaudz uzzināsi par kino "Rīga" vēsturi, kas neizdosies par "Kinogaleriju".

Lai arī kino "Kolizejs" ir jaunākais Rīgā, tomēr tā mājas lapas izskatam īpaša uzmanība nav pievērsta. Tiek piedāvāta informācija par filmām, lai arī, rakstot šīs rindas, repertuārs bija "aizkavējies" par divām nedēļām. Cerams, ka skatītājus tas netraucē atrast interesējošo filmu.

Meklējot informāciju par filmām, kas tiek izrādītas kino "Oskars", "Daile" vai "Kino suns", jāpemeklē kompānijas "Baltic Cinema" mājas lapā www.balticinema.lv. Līdzās svarīgākajai informācijai, proti, repertuāram un filmu aprakstiem, iespējams iegūt ziņas arī par iepriekšējos gados izrādītām filmām. Vēra ņemams, ka sadaļā "Citur" tiek dota iespēja noskaidrot kino repertuāru Latvijas novadu kinoteātros. Šķiet, šī ir labākā no kinoteātru lapām.

Kinofestivāli "Eiropas kino mantojuma nedēļa" un "Eiropas kino panorāma" kino "Rīga" 15. - 24.11.2002.

Jau ceturto reizi notiekošā kinofestivāla "Eiropas kino panorāma" ietvaros kino "Rīga" šogad sagādājis papildu iepriecinājumu es par kino vēstures un tā vērtību interesentiem - "Eiropas kino mantojuma nedēļa".

Lai arī katram no festivāliem ir savs uzdevums, tomēr kopā tie piedāvā iespēju uzzināt ko jaunu par pagātnes un tagadnes Eiropas kino pērlēm - "Eiropas kino panorāma" liek uzsvaru uz Eiropas kino attīstības jaunākajiem un spilgtākajiem darbiem, savukārt "Eiropas kino mantojuma nedēļa" atbilstoši savam nosaukumam atsvaidzina (restaurē) Eiropas kino portretu. Būtu vērtīgi noskatīties gan 1930. gadā Latvijā tapušo Aleksandra Rusteika filmu "Lāčplēsis", gan Līvas Ulmanes 1995. gadā režisēto "Kristine Lavransa

meita". Svarīgi nepalaist garām arī somu režisora Aki Kaurismeki filmu "Virs bez pagātnes" ("Grand Prix" Kannās 2002. gadā) un filmas "Viss par manu māti" režisora Pedro Almodovara darbu "Runā ar viņu". Par iespēju izvēlēties liecina tas, ka abos festivālos kopā tiks izrādītas 19 filmas.

Festivālu programmā iekļautas šādas filmas:

"Pilsētā viss mierīgi" ("La Ville est tranquille", rež. R. Gedigians, Francija, 2000.), "Gaumes lieta" ("Une affaire de goût", rež. B. Raps, Francija, 1999.), "Viltus kalpone" ("La Fausse suivante", rež. B. Žako, Francija, 2000.), "Sentimentālie likteņi" ("Les Destinées sentimentales", rež. O. Asajass, Francija, 2000.), "Tangijs" ("Tanguy", rež. E. Šatijē, Francija, 2001.), "Cilvēku maiguma piens" ("Le Lait de la tendresse humaine", rež. D. Kabrēra, Beļģija/Francija, 2001.), "Virs bez pagātnes" ("Mies vaila menneisyttä", rež. A. Kaurismeki, Somija/Vācija/Francija, 2002.), "Runā ar viņu" ("Hable con ella", rež. P. Almodovars, Spānija, 2002.), "Paliēc sveiks, zīlais putns!" ("Bye Bye Blue Bird", rež. K. Otarsdotira, Dānija, 1999.), "Blanša" ("Blanche", rež. B. Bonvuasēns, Francija, 2002.), "Playtime" (rež. Ž. Tati, Francija/Itālija, 1967.), "Telegrāfists" ("Tele-

grafisten", rež. E. Gustavsons, Norvēģija, 1993.), "Kristine Lavransa meita" ("Kristine Lavransdatter", rež. L. Ulmane, Norvēģija/Zviedrija/Vācija), "Artisti cirka kupolā: bez padoma" ("The Artist in the Circus Dome: Clueless", rež. A. Klūge, Vācija, 1968.), "Lāčplēsis" (A. Rusteikis, Latvija, 1930.), "Cilvēka bērns" (rež. J. Streičs, Latvija, 1991.), "Līdz debesim - 300 jūdzes" ("300 mil do nieba", rež. M. Dejčers, Polija/Francija/Dānija, 1989.), "Atlantijas rapsodija" ("Atlantic Rhapsody", rež. K. Otarsdotira, Dānija, 1989.), "Virs, kuram jāva iet" ("The Man Who Was Allowed to Leave", rež. K. Otarsdotira, Dānija, 1995.).

Ņemot vērā, ka laikraksta apjoms nesniedz iespēju publicēt anotācijas par katru filmu, "Universitātes Avizes" lasītājiem piedāvājam iespēju saņemt festivālu "Eiropas kino mantojuma nedēļa" un "Eiropas kino panorāma" programmas un filmu anotācijas, rakstot uz e-pastu: talivaldis.kronbergs@apollo.lv

TĀLIVALDIS KRONBERGS

www.cinema-riga.lv
www.netdayseurope.org

konkurss

Konkurss "Viss par mūsu avīzi"

Paldies visiem, kas atbildēja uz iepriekšējā konkursa jautājumiem. Visprecīzāk un izvērstāk atbildējis LU tiesību zinātnu maģistra studiju programmas students Kristaps Hahelis.

1. Latvijas Universitātes laikraksta redaktori ir bijuši: K. Brandts, K. Upešleja, Pēteris Zeile, Pēteris Laizāns, Ojārs Niedra, Maiga Lejiete, Velta Knospe, Dzidra Sondore, Vol-demārs Rīkšis, Valdis Kīkāns, Anita Martinsons, Inga Helmane, Aivars Jansons. Pašreiz redaktore ir Ilze Brinkmane.

2. Pašreizējais LU laikraksta nosaukums tiek lietots kopš

1989. gada 7. septembra, kad to oficiāli apstiprināja LVU padome.

3. "Universitātes Avizes" vārda krusttēvs - idejas autors ir Ainis Saulītis. Šīgada "UA" 2. numurā (25.09.2002.) un grāmatā "Latvijas Universitātei - 80" norādīts, ka 1989. gada 1. aprīļa laikraksta "Padomju Students" numurs parādījās ar nosaukumu "Universitātes Avīze".

Vēl pareizi atbildējuši: Jevgēnijs Sproge (LU Juridiskās fakultātes 1. kurss), Inga Kokoreviča, Katrīna Visocka, Anita Auziņa, Sandris, Agita Grabovska, Inga Pauliņa no Juridiskās fakultātes. Ar kļūdu vienā atbildē, bet pareizi at-

bildējuši un pārsteiguma balvas saņēms arī Gatis Celmiņš un Linda Pučule.

Jaunie jautājumi:

1. Ar kāda tipa datoru salika avīzi, kad sākās datorēra? Ja varat, nosauciet maketētāja vārdu.
2. Iedomājieties, ka esat "UA" korespondents. Par kādu tēmu, jautājumu, personību... jūs vēlaties rakstīt nākamajam numuram?
3. Nosauciet "Universitātes Avizes" adresi!

Atbildes gaidām pa pastu, e-pastu, kā arī redakcijā līdz š. g. 11. novembrim.

mūzikas stūris

Trīs gadus vecas "Ēnas"

1. novembrī Skonto hallē notika nebijis Latvijas augstskolu mūzikas grupu konkurss un studentu balle, kas tika rīkota, lai atzīmētu Latvijas Olimpīešu kluba un augstskolu vides projekta "Pēdas" rudens talku sezonas noslēgumu. Latvijas Universitāti muzikālo grupu konkursā pārstāvēja grupa "Ēnas".

Grupas "Ēnas" pirmsākumi meklējami 1999. gada janvārī, kad apvienojās četri no pašreizējiem "Ēnu" dalībniekiem - Lauris Valters (vokāls, taustiņi), Jānis Maslovskis (ģitāra), Jānis Ķergalvis (ģitāra) un Edgars

Apinis (bass). Tā paša gada 13. novembrī grupai pievienojās Inģus Bīrbels (bungas), ko vēlāk nomainīja Uģis Olte (bungas). Šo brīdi tad arī "Ēnas" uzskata par savu dzimšanas mirkli. Saruna ar "UA" par karstākajām vēlmēm, nopūšot dzimšanas dienas tortes trīs svečītes.

- **Izmantojot gadījumu - daudz laimes dzimšanas dienā! Kura no pašu dzimšanas dienām jums katram ir patīkusi vislabāk?**

Jānis Maslovskis: Man patika mana 18 gadu svinēšana - tad mani draugi man samīdīja brillītes.

Edgars Apinis: Ja runājam par manām personīgajām

12. lpp. ►

sports

Dalībnieku rekordskaits!

LU Moderno valodu fakultāte katru gadu rīko atklātās galda tenisa sacensības dubultspēlēs. To galvenais mērķis ir veiksmīgāk sagatavoties un gūt spēļu pieredzi LU Lielās balvas izcīņas sacensībām, kas notiks 21. novembrī. Tieši Lielās balvas izcīņas sacensībās notiek komandu vērtējums fakultāšu konkurencē.

Pirmo reizi šo sacensību vēsturē tajās piedalījās tik kupls dalībnieku skaits: 16 sieviešu pāri un 23 vīriešu pāri. Godīgi sakot, varēja un vajadzēja būt vēl vairāk, jo tie, kam "C" daļā būs nepieciešami kredītpunkti, dažādu iemeslu dēļ sacensībās nepiedalījās.

Visvairāk priecē tas, ka studentiem, kuriem "C" daļā kredītpunkti vairs nav vajadzīgi, tomēr atnāca paspēlēt. Daļa no

viņiem brīnījās par jaunajiem sacensību noteikumiem: spēle notiek līdz 11 punktiem, un katram divas serves.

Vīriešu konkurencē uzvarētāju gotā tika G. Grīnbergs - E. Saks (abi no Fizikas un Matemātikas fakultātes), atstājot aiz sevis Z. Zamocki - A. Vanagu (abi no Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes), bet 3. vietā - A. Spūlis (Juridiskā fakultāte) un O. Smudzis (Eko-

nomikas un vadības fakultāte).

Sieviešu konkurencē par uzvarētājām kļuva K. Caune (Moderno valodu fakultāte) - Z. Māliņa (Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte), atstājot aiz sevis O. Jeļesejevu (Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte) - L. Spiguli (Ekonomikas un vadības fakultāte) un O. Popovu - V. Smirnovu (abas no Ekonomikas un vadības fakultātes).

Visvairāk dalībnieku piedalījās no:

- Ekonomikas un vadības fakultātes - 29;
- Fizikas un matemātikas fakultātes - 15;
- Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes - 10.

GENĀDIJS KARTUZOVS,
LU lektors, galda tenisa treneris

Trīs gadus vecas "Ēnas"

◀ 11. lpp.

dzimšanas dienām, tad tās visas ir bijušas gan labas, gan spilgtas. Kāpēc? Tāpēc, ka man tā ir ipaša diena, jo būs dāvanas. Parasti mana dzimšanas diena sakrīt ar festivālu "Saldu saule", tad tur es to arī svinu.

Uģis Olte: Man vislabāk patīk šī "Ēnu" "dzimene", jo man tā ir pirmā.

Jānis Kergalvis: Man personīgi patīka Laura 18 gadu dzimšanas diena, kas bija taisīta kā *moulin rouge*. Kā otru "krutāko" dzimšanas dienu noteikti varu minēt grupas divu gadu dzimšanas dienu.

- Kā jūs katrs nonācāt līdz tam, ka nu uz jums visiem "krit" viena "Ēna"?

J. M.: Es jau sen sapratu, ka kaut kas ir jāspēlē, tad ar Apini sākam strinkšķināt, un beidzot arī apvienojamies ar Ķeri un Valteru.

E. A.: Es pat nezinu, ko teikt šajā lietā, jo nekad par to neesmu domājis. Tā vienkārši sagadījās, ka sanācām kopā un

sākām spēlēt. Bet man jau liekas, ka katram, kas saistīts ar mūziku, ir doma par grupas izveidi.

U. O.: Atbrauca pie manis pieklājīgs zēns ar vina pudeli un kopējo paņiņu un aicināja kļūt par grupas bundzinieku. Tad iepazīstināja ar pārējiem "ēnistiem", un nākamajā dienā bija pirmā spēle Valmierā.

J. K.: Lauri pazīstu jau kopš bērnības, bet pārējos iepazīnu pēc tam, jo mēs visi esam no vienas skolas.

- Ko vēl līdztekus muzicēšanai jūs katrs darāt?

J. M.: Būvēju lidmašīnu, nopietni.

E. A.: Es mācos Rīgas Doma kora skolā - mūzikas menedžmentu, lai gan pa šiem gadiem esmu paspējis daudz ko pamācīties. Strādāju dažādus gadījuma darbus. Pārsvārā tie saistīti ar muļķošanu, kā saka mani vecāki. Atpūšos, vienkārši izklaidējoties kopā ar saviem draugiem.

U. O.: Esmu žurnālists Vi-des filmu studijā, taču šobrīd

darbojos kā asistējošais režisors TV3 projektā "Robinsoni 2002", kur strādāju sešas dienas nedēļā.

J. K.: Mācos Latvijas Universitātes PPF, dažreiz paspor-toju - spēļu basketbolu, par atpūtu uzskatu spēlēšanu "Ēnās".

- Ja "Ēnas" būtu jāliek kādos konkrētos muzikālos, politiskos vai ideoloģiskos rāmjos, kādi tie būtu?

J. M.: Mēs visi esam pilnīgi atšķirīgi, piemēram, es esmu kristietis, luterānis. Politika mani neinteresē un mūzikā esmu kosmopolīts, klausos gan-dzrīz visu.

E. A.: Es piekritu tam, ko teica Jānis - mēs visi esam atšķirīgi, pat ļoti. Par reliģiju tagad negribētu runāt. Tā ir atsevišķa tēma, par ko varētu diskutēt un diskutēt, bet varu pateikt, ka reliģija kā mācība ir laba lieta. Veģetārietis esmu pie-cas dienas nedēļā, jo pašam nepatīk gatavot un arī nemāku pagatavot gaļas ēdienus. Mūzi-ku klausos visdažādāko.

U. O.: "Ēnas" ir ilg-gadējā draudzībā sakņots, sirsniņi pašdarbniecisks zieds.

J. K.: Labi ir tas, ka mēs katrs esam atšķirīgi un

klausāmies dažādu mūziku. Beigās saliekot to visu kopā, rodas tas, ko jūs dzirdat, klausoties grupu "Ēnas". Runājot par reliģiju, ticu, ka ir Dievs.

- Sex, drugs and roken'roll ir par mūziku radīts mīts vai realitāte?

J. M.: Tas taču ir mīts.

E. A.: Narkotikām saku nē, mani tās galīgi "nevelk". Ar al-koholu esmu jau tuvākās at-tiecībās.

U. O.: SDR ir mītiska reali-tāte, kas lielā mērā nosaka muzi-kālo iedvesmu.

J. K.: Runājot par narkoti-kām - negribētu saistīties, jo ir labāki veidi, kā izklaidēties.

- Kas ir tās lietas, ar kuru

Grupa "Ēnas"

palīdzību cilvēki no malas var nonākt uz vienas frekvences ar visiem jums kopā un katru atsevišķi?

E. A.: Grupas mājas lapas adrese: www.grupaenas.com, kur var arī iegūt visu informāciju par mums, mūsu darbību, vēsturi, vienvārdsakot, visu, ko mēs vēlamies, lai par mums zi-na.

U. O.: Sirsniņa un vien-kāršība var būt mūsu kopīgā nots.

J. K.: Grāmatas es nelasu, bet cilvēkus uzklausu protu.

GITA LIEPIŅA

sludinājumi, reklāma

Vēlas sarakstīties

Hello! My name is Alex Parker. I'm a young Swedish boy I'm educated as an economist and I'm working for an educating company I live in Malmö, which is a big city in the south of Sweden. My interests are sport (badminton, table-tennis and swimming), movies, music, travelling, painting

and dance.
I would like to have pen friends from Latvia. You should be a girl and you can be of any age.
Are you interested in having a young, educated, good-looking, happy and faithful pen friend in Sweden? Don't wait! Write me soon! I promise to answer you.

Take care!!!

My e-mail: a.parker@passagen.se
Address: Alex Parker, Sarlagatan 13A, apt. 198, 21448 Malmö, SWEDEN
Tel.: 040 923807; 073 7416247

CULTURAL EXCHANGE FOUNDATION

Darbs Studentiem ASV

Work & Travel tikai \$595

www.c.e.f.lv

Arhitektu iela 1-307, Rīga, Tālr: 7222302, 7222303

P.S. For last year students Internship program

DATORPAKALPOJUMI

internets, e-pasts, word, excel, drukas darbi, skenēšana, cd ierakstīšana

DATORTEHNIKAS TIRDZNICĪBA

datori, printeri un to piederumi, datortehnikas remonts, datorliktu izveide

KONFERENČU ZĀLES PAKALPOJUMI

multimēdiju iespējas, datorizētas darbavietas

UZRAKSTI SAVU KURSADARBU
PIE MUMS!

Stacijas ielā 1
Rīga LV-1050
Tālr. 7018742
Fakss: 7018739
<http://www.lipasts.lv>
E-pasts: info@lipasts.lv

NIKŪTA

Mūsu jaunā adrese:
K. Barona iela 34,
2. stāvā, tālr. 7283303

Skaistumkopšanas
salona speciālisti ir gatavi
palīdzēt kļūt pievilcīgākiem

- ♦ Veido frizūras un make-up!
- ♦ Manikīra, pedikīra, kosmetologa pakalpojumi
- ♦ Darbojas solārijs
- ♦ LU studentiem, mācībspēkiem un darbiniekiem, uzrādot apliecību, joprojām cenu atlaides!
- ♦ Klienta kartēm darbojas loterija, kurā visi laimē!

Studentu un Jaunatnes Ceļojumu Birojs
uzsāk dalībnieku reģistrāciju
2003. gada sezonai
studentu vasaras darba programmai

WORK & TRAVEL

Piesakoties līdz 25. oktobrim,
programmas maksa - tikai **USD 600**

Iepazīsti pasauli ar Council on International Education Exchange

Studentu un Jaunatnes Ceļojumu Birojs
Lāčplēša ielā 29, tel. 7284818, 7281558, e-pasts: info@sjcb.lv

"Universitātes Avīze"

(Iznāk katru otro otrdienu)

Redaktore ILZE BRINKMANE
Tekstus rediģē IEVA ZIEMELE
Fotogrāfs TOMS GRĪNBERGS
Tekstus ievada BRIGITA KERSTENA
Datortālruni veido GUNTARS STEPĀNS

Adrese: Raiņa bulv. 19, 136. telpa, Rīga, LV-1586
(pastkastīte atrodas LU kancelejā)
Tālruni: 7034328, 7034329; Fakss un aut. atb. 7034330
Elektroniskais pasts: luua@lanet.lv
Mājas lapa Internetā: <http://www.lanet.lv/~luua>
Reģistrācijas apliecība Nr. 535.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta. Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu